

Лескова В. І.,
Здобувач вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
Спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Хом'як І. В.,
к. б. н., доцент кафедри екології,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
leskovavaleria290@gmail.com

ЕКОЛОГО-ЦЕНОТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА: ЛЮБКИ ДВОЛИСТОЇ НА ТЕРИТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОЛІССЯ

Червонокнижні рослини є актуальною темою сьогодення. Оскільки задовільні екологічні умови не підходять для повноцінного існування низькі видів. На території центрального Полісся за останні роки відбулося скорочення багатьох досліджуваних об'єктів, в тому числі скорочення зазнала – Любка дволиста *Platanthera bifolia*.

Матеріалом дослідження слугували власно зібрані матеріали. Обробка виконана з урахування багатьох літературних джерел [1, 2, 3]. Метою даної роботи було дослідити еколого-ценотичні особливості широта парлистого.

Нами з'ясовано морфологічні особливості: рослина має максимальну висоту стебла, яка сягає 60 см. Має цілісні бульби та прямостояче стебло, яке вкрите при основі декількома (1-3) піхвами. Кількість листків неоднозначна та коливається від 4 до 6, залежить від освітлення та умов існування. Китицеподібний колос має циліндричну структуру. У період червня-липня цвіте та утворює плоди – коробочку. Має дуже дрібне насіння, яке швидко розповсюджується, тому дана рослина дуже плодюча (2000 насінин на 1 рослину).

Щодо розповсюдження охоплює такі регіони як: Кавказ, деякі помірні регіони Європи, Сибір, Центральну та Малу Азію. В Україні зустрічається у Карпатах, Опіллі, Розточчі та Поліссі. Зростає на луках, в розріджених лісах, чагарниках та на узліссях. Любка є мезофітом та сциофітом. Запилюються нічними метеликами. Нами було встановлено, що насіння проростає лише при наявності гриба. Розвивається проросток під землею 2-4 роки, цвітіння відбувається в 11-річному віці, а тривалість життя досягає до 27 років в цілому.

За нашими спостереженнями, любка дволиста занесена до Червоної книги України, а саме до Додатку II Конвенції. В Україні вид охороняється в багатьох заповідниках, зокрема і в Поліському. Утворює нечисленні популяції по всій території України, окрім Карпат.

З'ясовано, що широко застосовується в різних промислових сферах. Медицина використовує бульби для лікування шлунково-кишкових захворювань, при кашлі, запальних процесах зубів, а листя – використовують при зовнішніх наривах. Сечогінним є настій трави любки дволистої. Епілепсію можна було уникнути при вживанні насіння. У садівництві має рідкісне поширення, оскільки має складний та дуже тривалий розвиток.

Отже, за нашими спостереженнями та дослідженнями нами було з'ясовано морфологічні особливості, еколого-ценотичну характеристику та причини скорочення ареалу любки дволистої.

Список використаних джерел

1. *Platanthera bifolia* Довідник назв рослин України від Наукового товариства імені Шевченка, Лісівничої академії наук України, за участю працівників Державного природознавчого музею НАН України та студентів і викладачів Прикарпатського лісогосподарського коледжу; розробка вебресурсу: Третяк Платон Романович.
2. Червона книга України. Рослинний світ / Під ред. Шеляг-Сосонка Ю. Р. — К.: Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 1996. — С. 398.
3. Нові місцезнаходження рідкісних видів рослин Центрального Поділля та прилеглих територій / Я. П. Дідух, Ю. А. Вашеньяк, М. М. Федорончук // Укр. ботан. журн. — 2010. — Т. 67, № 1. — С. 93-99.
4. Мельник В.І., Баранівський О.Р., Харчишин В.Т., Корнійчук В.С., Тітова О.Т., Хом'як І.В., Флористичні знахідки на Житомирському Поліссі // Інтрадукція рослин. – 2009. № 2. – С. 3-8.
5. Хом'як, І. В., Костюк, В. С., Гарбар, О. В., Демчук, Н. С., Андрійчук, Т. В., Власенко, Р. П., Гарбар, Д. А., Онищук, І. П., Шпаковська, Л. В., Омельчук, М. О. (2021) Особливості розміщення оселищ із різним ступенем антропогенної трансформації. Екологічні науки. 2021, (7), pp. 67-71.
6. Хом'як І.В., Василенко О.М., Гарбар Д.А., Андрійчук Т.В., Костюк В.С., Власенко Р.П., Шпаковська Л.В., Демчук Н.С., Гарбар О.В., Онищук І.П., Коцюба І.Ю. Методологічні підходи до створення інтегрованого синфітоіндикаційного показника антропогенної трансформації. Екологічні науки. 2020, № 5 (32). Т. 1 . С. 136-141.